

vunk. Még jobb, ha az alkalom valamilyen neves eseményhez, dátumhoz kötődik, és fontos emberek is megjelennek egész sleppjükkel egyetemben. A nyílt napot jól és időben kell reklámozni – erre is jó lehet a hírlevél. De az anyaintézmény újságjában is érdemes cikket írni a közelgő eseményről. Fontos, hogy az ilyenkor szokásosan felkínált falatok ne mennyiségükkel, hanem minőségükkel legyenek meggyőzőek. Ha valamelyik prominens meghívott elismerően nyilatkozik a rendezvényről, feltétlenül tegyük közzé a dicséretet. Biztos, hogy ez beosztottjaira is kedvező hatást tesz. Ha lehet, gondoskodjunk emléktárgyakról, melyeket mindenki szívesen vág zsebre. Bármi is legyen az, feltétlenül szerepeljen rajta a könyvtár neve, címe, telefonszáma, e-mail és webcíme. Persze, ha lehet, valami új-

szerű ajándékot prezentáljunk, például egéralátétet a könyvtár logójával.

És a lehető legtöbbször kerüljünk személyes kapcsolatba a használókkal. Így van alkalmunk meggyőződni róla, hogy valóban azt kapják-e a könyvtártól, amire szükségük van. Keressük meg az újonnan belépőket, hogy velük is megismertessük és felajánljuk szolgáltatásainkat. A távoli használóknak készítsünk virtuális könyvtárbe mutatót az intraneten.

Az újabb és újabb marketingfogások mind azt a célt szolgálják, hogy megerősítsék könyvtárunk pozícióját. Szárnyaljon szabadon képzeletünk!

(Fazokas Eszter)

Lásd még 134, 171

FELHASZNÁLÓK ÉS HASZNÁLAT

Általános kérdések

05/176

HASSAN MONTERO, Yusef – MARTÍN FERNÁNDEZ, Francisco Jesús: Propuesta de adaptación de la metodología de diseño centrado en el usuario para el desarrollo de sitios Web accesibles = Rev.Esp.Doc.Cient. 27.vol. 2004. 3.no. 330-344.p. Bibliogr. 46 tétel.

Res. angol nyelven

Javaslat használóközpontú tervezési módszer alkalmazására hozzáférhető honlapok tervezése érdekében

Ember-gép kapcsolat; Hátrányos helyzetű olvasó; Gépi információkeresés; Honlap; Hozzáférhetőség

Ahhoz, hogy egy honlap valóban hozzáférhető legyen, tervezésekor figyelembe kell venni a majdani látogatók különbözőségét és heterogenitását. Nem elegendő a hozzáférhetőség általános irányelveinek alkalmazása. A használhatósághoz hasonlóan, a hozzáférhetőséget is olyan módszerekkel kell biztosítani, amelyek a felhasználókat vagy részvétel formájában, vagy indirekt módon bevonják a tervezés-

be, adott esetben a hátrányos helyzetű, illetve a valamilyen szempontból csökkent képességű (látás-, hallás-, mozgássérült stb.) használókat is beleértve. Az „*Inclusive Design*” koncepciójából kiindulva, a vonatkozó nemzetközi szakirodalomból kiolvasható egy használóközpontú tervezési módszer. Mindazonáltal nem egy kész, kidolgozott módszertanról van szó, ami a tervező számára kalauzul szolgálna a használható és hozzáférhető honlapok fejlesztéséhez, mindössze olyan módszertani ajánlásokról, amelyek tovább lépnek az „átlagos használó” tulajdonságait figyelembe vevő tervezésnél.

(*Mohor Jenő*)

05/177

LaRUE, James: Buddha at the gate, running : Why people challenge library materials = Am.Lib. 35.vol. 2004. 11.no. 42-44.p.

Miért kifogásolnak a használók bizonyos könyvtári anyagokat? Hat szabály a probléma kezelésére

Gyermek- és ifjúsági olvasók; Olvasáskorlátozás; Vezetés

A szerzőhöz 14 éves könyvtárigazgatói tevékenysége során több mint 200 panasz érkezett, főként bizonyos könyveknek, hangfelvételeknek és filmeknek az állományból való kivonását indítványozva. Ezeket áttekintve meglepő eredmény született: a panaszosok túlnyomó többségben 4-6, illetve 14-16 éves gyermekek szülei voltak.

4 év körül kezdődik az a korszak, amikor a gyermek már nem elsősorban fizikai síkon találkozik a világgal, és ekkor próbálja meg a szülő elhatárolni őt a „veszélyes”, „káros” behatásoktól; ezek egyik forrása lehet a könyvtár is, ahol véletlenül is találkozhat nemkívánatos hatásokkal, vagy hiába neveli a szülő rendesnek, tisztának a gyereket, ha ő „beleszeret” a Szurtos Petibe. Ilyenkor akarja a szülő át-fésülni a gyermekkönyvtár teljes állományát... Azután iskolába kerül a gyerek, és új veszélyforrások törnek elő, a könyvtár megszűnik ellenség len-

ni. Mire a szülő kezd konzervatív korba kerülni (és a gyerek főiskolájára, meg a saját nyugdíjára gyűjt), a gyerek eléri maximális radikalizmusának korát: már nem jár templomba, vagy éppen olyan vallási közösséggel kerül kapcsolatba, amitől a szülőt „kirázza a hideg”. „A 15 éves fiam pucér nők fejeit nézegeti a maguk könyvtári számítógépén” – jön az apa. „Mondja meg neki, hogy hagyja abba. A könyvtár nem méltányolja az efféle magatartást, és a számítógépeket nem ezért vettük” – válaszolja a könyvtáros, és hozzáteszi, hogy a könyvtár nem kontrollálhatja olvasóit.

Örömteli, hogy ezek a szülők használják a könyvtárat, sőt, megmutatják gyerekeiknek, akik szintén használják, sőt, ezek a szülők figyelnek gyerekeik könyvtárhasználatára; világos értékrendjük van, és ezt át akarják adni utódaiknak; végül időt és fáradságot nem kímélnek, hogy egy közintézményben a döntéshozókkal beszéljenek az adott intézmény egyik alapszolgáltatásáról, a gyűjtemény minőségéről. Sajnálatos, hogy ez a kívánatosnál ritkábban fordul elő. A könyvtárnak az efféle magatartást nem büntetni, hanem bátorítani kellene. Ennek érdekében, ha a tiltakozó olvasó jön, először kérjünk elnézést. Ne legyünk defenzívek, hallgassuk meg a panaszt, majd foglaljuk össze, és addig fogalmazzuk át-meg át, míg az olvasó egyet nem ért, hogy igen, ezt akarta mondani. Kínáljuk fel szolgáltatásainkat („segíthetek valami mást keresni a gyerekek?”), és kínálunk kiegészítő tájékoztatást (pl. a könyvtár állományépitési rendszeréről).

(*Mohor Jenő*)

Lásd még 151

Használat- és igény- vizsgálat

05/178

VICENTE, Angel de – CRAWFORD, John – CLINK, Stuart: Use and awareness of electronic information services by academic staff at Glasgow Caledonian University = *Libr.Rev.* 53.vol. 2004. 8.no. 401-407.p. Bibliogr. 9 tétel.

Res. francia és német nyelven

Az elektronikus információs szolgáltatások használata és ismertsége a Glasgow-i Kaledóniai Egyetem oktatói körében

Egyetemi könyvtár; Egyetemi oktató; Felmérés [forma]; Használói szokások; Számítógép-hálózat; Szolgáltatások használata

A tanulmány arról tudósít, hogyan használják az elektronikus információs szolgáltatásokat (EISZ) a Glasgow-i Kaledóniai Egyetem munkatársai. A cikk része egy szélesebb körű tanulmánynak, amely a személyzetten kívül a hallgatók információhasználati szokásait is vizsgálja. A kb. 700 munkatársra kiterjedő kérdőíves felmérésre 97 válasz érkezett. A leggyakrabban használt forrásnak a mindenki számára szabadon elérhető internet bizonyult, amelyet némelyek hasznosabbnak ítélték, mint a jelszóhoz kötött adatbázisokat. A válaszolók kevesebb mint egyharmada fordult a katalógushoz EISZ használata céljából, ami kérdéseket vet fel a katalógusnak mint egyedülálló, átfogó információforrásnak a jövőjéről. Az EISZ nem-használatának oka a legtöbb esetben a hozzáférés vagy használat nehézsége volt. Az oktatók általában pesszimistán nyilatkoztak hallgatóik képességeiről az EISZ használata tekintetében.

(Autoref.)

05/179

PEREZ PULIDO, Margarita – TERRÓN TORRADO, María: La teoría la difusión de la innovación y su aplicación al estudio de la adopción de recursos electrónicos por los investigadores en la Universidad de Extremadura = *Rev.Esp.Doc.Cient.* 27.vol. 2004. 3.no. 308-329.p. Bibliogr. 10 tétel.

Res. angol nyelven

Az innováció terjedési elmélete és az elektronikus források elfogadásának és használatának vizsgálata az Extremadura Egyetemen

Egyetemi oktató; Felmérés; Gépi információkeresés; Használói szokások

Rogers innováció terjedési elmélete (*Diffusion of Innovations Theory*) szerint minden szervezet sajátos módon adaptálja az innovációkat. Az innováció terjedésének modellje megfelelő fogalmi kerete lehet egy olyan szociológiai megközelítésnek, mely a felhasználót, mint az információs szolgáltatások tervezésének alapelemét vizsgálja.

Rogers elmélete alapján a felhasználók öt kategóriába sorolhatók: az újtók, az első követők, a követő többség, a hátramaradt többség és a tradicionálisak csoportjába. Ezen elméleti modell segítségével vizsgálták az Extremadura Egyetem oktatói és kutatói körében az elektronikus források elfogadásának, használatának folyamatát. Az újtók és az első követők csoportjába leginkább a természettudományi és műszaki területek azon oktatói kerültek, akik tizenegy évnél régebben használják az internetet. A hagyományosak csoportjának nagyobb részét az élet- és orvostudományi területek oktatói, illetve az idősebbek alkották. A legnépesebb csoportban (a követő és a hátramaradt többségében) minden területről, mindenféle korú és státusú oktatók találhatók, akik legfeljebb öt éve használnak internetet.

A tudományos kommunikációs szokások változása tekintetében megfigyelhető, hogy az első csoportok előnyben részesítik az elektronikus forrásokra való

hivatkozást, a hagyományosak kizárólag nyomtatott dokumentumokra hivatkoznak, és úgy tűnik, a hátramaradt többség számára fontosabb a forrás minősége, mint megjelenési formája. Bizonyosnak látszik, hogy az elektronikus források használatával kapcsolatban szükség van a felhasználók képzésére, azonban az egyes használói kategóriák más-más képzést igényelnek.

(*Mohor Jenő*)

05/180

KOZÉVNIKOVA, E.S.: Internet? Internet. Internet!... = Biblioteka. 2004. 7.no. 31-34.p.

Az internet szerepe és használata Oroszországban, 2. rész

Egyetemi hallgató; Egyetemi könyvtár; Felmérés; Számítógép-hálózat; Szolgáltatások használata

A könyvtár biztosítja az olvasó számára az ingyenes információhoz jutást, segíti az információkeresésben, a weblapok közötti eligazodásban. Ingyenes vagy licenctíjas hozzáférést biztosít az elektronikus kiadványokhoz, nyomtatott dokumentumok digitalizált változatához, elektronikus könyvtárakhoz. Saját információinak elhelyezése a weben növeli a könyvtár hatóságát, társadalmi státusát, szélesre tárja a könyvtár kapcsolatrendszerét szervezetekkel és magánszemélyekkel.

Az Információs Társadalom Fejlesztési Intézet weblapján megismerhető a virtuális egyetemek katalógusa, és be lehet iratkozni a virtuális egyetemre. „Az Európa és Közép-Ázsia virtuális egyeteme” nevű program keretében távoktatási formában lehet bizonyítványt vagy diplomát szerezni. A távoktatásban elektronikus könyvtár áll a hallgatók rendelkezésére. A távoktatási forma megfosztja ugyan a hallgatókat a pedagógussal és a könyvtárossal való élő kapcsolattól, de növeli az önértékelésüket és elismerésüket a környezetük részéről, valamint kialakítja bennük a tudományos kutatómunkához szükséges attitűdöt.

A könyvtáros szerepe az, hogy lerövidítse a használonak az ismeretek megszerzéséhez szükséges időt; a bibliográfusnak az olvasónál jobban kell ismernie és használnia a dokumentumokat reprezentáló metaadatokat. Ma már elterjedt a könyvtárakban „az internetforrások bibliográfusa” munkakör.

A Bajkái Közgazdasági és Jogi Egyetem központi könyvtárában 2003-ban kutatást végeztek „Az olvasó és az internet” címmel, amelynek keretében az egyetemi hallgatók, aspiránsok és oktatók világhálón folytatott tevékenységét és motivációit vizsgálták. A 195 megkérdezett a 17 és 30 év közötti könyvtárlátogatók közül került ki, túlnyomó részük egyetemista volt – 149 fő; az egyetemisták 84, az aspiránsok 55%-a nő. A felmérés eszközei: nyílt és zárt kérdőív, illetve beszélgetés és interjú. Az egyetem 11915 hallgatójára és 612 aspiránsára több mint 1100, hálózatba kapcsolt számítógép jut, 14 oktatóteremben 350 gép áll rendelkezésre internetkapcsolattal, a könyvtárban pedig 67 munkaállomás, de ezek nem mindegyike kapcsolódik az internetre. Ezen felül a hallgatók kétharmad, az aspiránsok háromnegyed része rendelkezik otthoni számítógéppel, de a két csoport mindössze csak 28%-ának van otthoni internetkapcsolata is. 70%-uk az egyetemen, 2%-uk pedig internethasználókban használja a világhálót. Állandó internethasználó a válaszadók között mindössze 18% – ők minden nap „felmennek” a világhálóra, 30% hetente négyszer, 23% hetente egyszer, 28% legalább havonta egyszer használja az internetet. A világhálón töltött átlagos idő: 2-3 óra naponta. Az internethasználat motivációi: 94% – ismeretszerzés, 70% – a kommunikációs lehetőségek bővítése, 27% – intellektuális játékokban való részvétel, 12% – munkával, illetve üzlettel kapcsolatos tevékenység. A legtöbben az e-mailt veszik igénybe, a hallgatók 4%-ának van saját honlapja. A megkérdezetteknek mindössze 7%-a elégedett az internettel, a többiek elégedetlenek a hipertextes kereséssel a weblapok sokasága, a találati halmazokban gyakran ismétlődő oldalak,

illetve a nem kielégítő válaszok miatt. Ezek az adatok egyrészt azt mutatják, hogy a használóknak nincs elég ismeretük és jártasságuk a virtuális térben való munkához (képzést igényelnek), másrészt azt, hogy fejleszteni kell a keresőmotorokat, illetve az internetes források feltárásában szükség van a könyvtáros közreműködésére.

A felmérés orvosi szempontból is érdekes eredményt hozott. Az aspiránsok kétharmad része, a hallgatók fele azt válaszolta egy kérdésre, hogy egyórányi internethasználat után érez először fáradtságot. 4 órányi munka után minden harmadik fáradtnak érzi magát. A legtöbb (több mint 60%) szemfájdalmakra, 7–17% szédülésre, 17–25% fejfájásra panaszkodik. Az utóbbi években minden negyediknek romlott a látása, minden harmadiknak idegrendszeri problémái támadtak, minden tizediknek pedig belső szervei és mozgásszervi panaszai keletkeztek. Mindössze egyharmad részük maradt egészséges. És bár a felmérésben részt vevők átlagosan naponta még csak 2-3 órát töltenek a számítógép előtt, és egészségügyi problémáik oka valószínűleg nem csupán ez, mindenesetre a számítógép negatív hatását nem lehet kizárni az egészségügyi állapot megítéléséből.

(Rácz Ágnes)

05/181

NOVOTNY, Eric: I don't think I click : A protocol analysis study of use of a library online catalog in the Internet age = Coll.Res.Lib. 65.vol. 2004. 6.no. 525-537.p. Bibliogr. a jegyzetekben.

„Nem gondolkozom, csak klikkelek...” A könyvtári online katalógus használatának vizsgálata az internet-korszakban

Ember-gép kapcsolat; Felmérés; Online információkeresés; Online katalógus; Számítógép-hálózat

A Pennsylvania egyetem könyvtárában az új online katalógus (népszerű nevén: The CAT) fogadtatását, interfészét, használhatóságát kívánták értékelni,

egyben a használók mentális modellalkotásába tekinteni. Három értékelő csoport egy-egy kérdéssel foglalkozott tüzetesebben: a használók elégedettségével egyénileg illetve fókuszcsoport-módszerrel, valamint a tényleges használat módjával. A webhez szokott használóknak előre megfogalmazott tipikus kérdéseket (könyv és folyóirat keresése cím szerint, téma szerinti keresés) kellett feltenniük. A keresés mikéntjét és hatékonyságát vizsgálták, továbbá arra keresték a választ, hogy a használók milyen elvárásokkal fognak hozzá a kereséshez.

Tizennyolc használót vontak be a vizsgálatba, fele-fele részben olyanokat, akik a katalógus használatában kezdők, illetve gyakorlottak voltak. A keresés közben a használóknak „hangosan kellett gondolkodniuk”, hogy gondolatmenetüket követni lehessen. A vizsgálatot végzők feljegyzéseket, hangfelvételeket készítettek, és a keresési képernyőn történeteket is rögzítettek egy szoftver segítségével. A feladatok teljesítése után rövid interjúkra került sor; rögzítették a feladat teljesítésének időtartamát, illetve sikerességét.

A két csoport (kezdők és gyakorlott felhasználók) eltérő vonásai ellenére bizonyos azonosságokat mutatott, és a vizsgálat egésze megerősítette a korábbi kutatások eredményeit. A tematikus kereséshez meglehetősen egyszerűen fogtak hozzá: kevéssé használták a Boole-operátorokat (mivel nem kérdeztek rá, nem is tudni, hogy a használók egyébként mennyire ismerték őket), elvéve használtak szinonimákat, rokon értelmű kifejezéseket, nem vették igénybe a besorolási adatfájlokat. A könyvtári katalógus tartalmáról kialakulatlan elképzeléseik voltak, a katalógus belső működése iránt pedig csak minimális érdeklődést mutattak. Ugyanakkor meg voltak győződve arról, hogy ki tudják aknázni a katalógusban rejlő keresési lehetőségeket.

A kezdő keresőket türelmetlenség és véletlenszerű keresés jellemezte, a lehető legkisebb erőfeszítéssel igyekeztek mindent megoldani. Ugyanez a találatok értékelésénél is megmutatkozott: többnyire be-

érték az első néhány találat áttekintésével. Megfigyelhető volt, hogy a keresőkérdés tökéletesítése helyett inkább bátran próbálkoznak tovább új módszerekkel.

A gyakorlott keresők kevesebb idő alatt teljesítettek egy-egy feladatot; előnyükre vált az előzetes gyakorlat, az egyetemi campus és a könyvtári hálózat, a könyvtári szakzsargon, a problémamegoldó technikák ismerete. A kulcsszavas keresést részesítették előnyben, de specifikusabb kereséseik jobban kezelhető találati halmazt eredményeztek. Náluk is megfigyelhető volt, hogy legfeljebb két képernyőnyi találatot tekintettek át.

A vizsgálati eredmények között az volt a legszembe-tűnőbb, hogy milyen jelentős hatással vannak a használók elvárásaira az internetes keresőmotorok. A könyvtári katalógustól is a keresőmotoroknál szokásos eredményeket várták, például, hogy a releváns rekordok az elsők között jelenjenek meg, a találatokat lehessen relevancia szerint rendezni stb. A használókról kiderült, úgy vélik, hogy minél több információt adnak a számítógépnek, annál jobb eredményre jutnak – ez a stratégia beválik a weben, de nem hatékony a könyvtári katalógusoknál. Az is kiderült, hogy a csatolásoknak jelentős figyelemfelhívó szerepe van – ezt ki lehetne használni a katalógusok képernyő-formátumának megtervezésében. A használóképzésben arra kellene összpontosítani, hogy a használók jobban megértsék, mit nyújt egy könyvtári katalógus, és azt is, hogy mit nem.

A vizsgálat alanyai javaslatokat tehetek a katalógusok jobbítására. Szerintük szükség lenne a leírásokat kiegészítő tartalmi összefoglalókra, a találatok rendezésére relevancia szerint, „Keressen hasonlókat” gombra, az adott képernyőre vonatkozó (kontextusfüggő) sűgőra.

(Hegyközi Ilona)

05/182

ORTEGA PRIEGO, José Luis: Análisis del consumo de información de una revista electrónica : Análisis de ficheros log de Cybermetrics = Rev.Esp.Doc.Cient. 27.vol. 2004. 4.no. 455-468.p. Bibliogr. 22 tétel.

Res. angol nyelven

„Információ-fogyasztás” egy elektronikus folyóiratnál: a Cybermetrics logfájljainak elemzése

Elektronikus folyóirat; Felmérés; Szolgáltatások használata

A logfájlok elemzésének módszerével vizsgálták meg a *Cybermetrics* című (spanyolországi) elektronikus folyóirathoz kapcsolódó „információ-fogyasztást” 2001-2003 között. Ez idő alatt összesen 615194 „látogatást” regisztráltak, 151 országból. Az országokat tekintve első helyen az USA áll (32%), a második Spanyolország (15,6%), majd Németország, Franciaország és Kanada következik (3,6; 3,5; 3,4%). Európából származik a kapcsolódások fele, Amerikából 35, Ázsiából 13%. Hogy Spanyolországból mindössze a kapcsolódások 15,6%-a származik, a folyóirat nagy nemzetközi elterjedtségét mutatja.

Tekintettel arra, hogy a „kiadvány” leglátogatottabb szekciója a *Journal*, ez tekinthető a leginkább releváns résznek. Ugyanakkor a más szekciókra jutó 40%-nyi kapcsolódás alapján megállapítható, hogy nem csak egy tudományos folyóiratról van szó, hanem egyúttal a bibliometria és tudomány-metria egyik legfontosabb internetes portáljáról is. Az újdonság, a frissesség az elektronikus folyóiratok egyik kulcseleme, ennek megfelelően a leginkább látogatott cikkek a legfrissebbek közül kerültek ki. Kiemelkedően magas lehet viszont néhány régebbi, de az adott tárgykörben alapvetőnek számító cikk (ez esetben *Rousseau* 1998-as munkája) látogatottsága, ami jelentősen megnöveli az egész folyóirat össz-látogatottságát is.

(Mohor Jenő)

05/183

DALI, Keren: Reading by Russian-speaking immigrants in Toronto : Use of public libraries, bookstores, and home book collections = Int.Inf.Lib.R. 36.vol. 2004. 4.no. 341-366.p. Bibliogr.

A torontói orosz anyanyelvű bevándorlók olvasási szokásai: a közkönyvtárak, könyvesboltok és otthoni könyvgyűjtemények használata

Nemzetiségi olvasó; Olvasásvizsgálat

A cikk egy felmérés eredményéről számol be, amelyben Torontóban élő orosz anyanyelvű bevándorlók olvasási szokásait és érdeklődési területeit vizsgálták, beleértve a kanadai közkönyvtárak használatát, az orosz, illetve angol nyelvű könyvek vásárlását, és hozzáállásukat otthoni könyvgyűjtemények kialakításához. Az eredmények azt mutatják, hogy a Kanadában élő oroszok intenzíven és sokféle célból használják a közkönyvtári rendszert. Orosz és angol nyelvű könyveket egyaránt szívesen vásárolnak úgy kikapcsolódásra, mint művelődésre vagy szakmai továbbképzésre, és szívesen gyarapítják otthoni könyvgyűjteményeiket is. Részletesen foglalkozik a bevándorlók első nemzedékének speciális igényeivel és szokásaival, különös tekintettel a bevándorlás következtében megváltozott olvasási szokásaikra és a közkönyvtárakban tapasztalt problémáikra. Végül e nyelvcsoport igényeit szem előtt tartva ajánlásokat közöl a közkönyvtári szolgáltatások és állományok fejlesztésére.

(Autoref.)

05/184

HOUŠKOVÁ, Zlata: Obvodní ústav duševní kondice. Veřejné knihovny a vzdělávaní obyvatel – možnosti a inspirace = Čtenář. 56.roč. 2004. 11.no. 346-348.p.

A nyilvános könyvtár mint szellemi kondícióközpont

Feladatkör; Felnőttoktatás; Könyvtárhasználat; Köz-művelődési könyvtár

A csehek művelődését vizsgáló felmérésben a „Mit jelent Önnek a könyvtár” kérdésre – többek között – a következő válaszok születtek:

„Végtelen inspiráció”. „A nyugalom oázisa”. „Kincses sziget”. „A lélek paradicsoma”. „Kézikönyv az élethez”. „Labirintus és lelőhely”. „A segítség alfája és omegája”. „Az ismeret kútforrása: iskola, amit magunk választunk”. „A könyvtárak a világ műveltségének alapjai.”

Az idézetekben a könyvtár, a tudás, az ismeret, az információ kútforrásaként jelenik meg, olyan helyként, ahol a szellemi kondíció karbantartható.

A szellemi kondíció karbantartása azokat a tevékenységeket jelenti, amelyeket a könyvtár egyidejűleg képes nyújtani:

- Rendszeres agytréning, az információk keresése, osztályozása és értékelése, a tudás elmélyítése, a tanulékonyág megőrzése és fejlesztése, vagyis – tanulás és művelődés
- Nyugalom, rekreáció, relaxáció
- Kommunikáció a környezettel, találkozás emberekkel.

Az élethosszig tartó tanulás és a könyvtárak kapcsolatát az alábbi kérdésfeltevések övezik:

Kik tanulhatnak a könyvtárban?

Hivatalosan a nyilvános könyvtárakban életkorra, nemre, fajra, vallási hovatartozásra való tekintet nélkül bárki: a gyerekek, a felnőttek, az idősebbek, a hátrányos helyzetűek, etnikai vagy más kisebbségek egyaránt tanulhatnak.

Valóban bárki a könyvtárhoz fordulhat? Megértik a könyvtárban a süketeket vagy más nyelvű kisebbségeket? A nem olvasó gyerekeknek és időseknek nyugodt körülmények biztosíthatóak? Kicserélhetik véleményüket a könyvtárban a hangoskodó kamaszok is? Vakok számára biztonságosak a könyv-

tári terek? Ismeri a könyvtár a használóit? Az állomány építésében és a szolgáltatások alakításában minden réteg igényét szem előtt tartja? Valóban képes a könyvtár mindenkivel megfelelően foglalkozni és kommunikálni?

Mit lehet a könyvtárban tanulni?

A könyvtár nagy előnye, hogy a tanulás támogatásában a használókat információkkal és különböző nyomtatott papír alapú, audiovizuális, elektronikus és multimédiás forrásokkal látja el, de:

Vajon mindennel rendelkezhet, amire a használóknak szükségük lehet? Helyettesíti-e a papír alapú dokumentumot elektronikussal, ha szükséges?

Rendelkezik-e a könyvtár világos szerzeményezési politikával, állományprofillal? Valóban ismeri az igényeket? Milyen gyakran végez a használói körében igényvizsgálatot, milyen gyakran térképezi föl a nem-használóinak igényeit?

Hogyan lehet a könyvtárban tanulni?

Valóban mindenki (?) számára nyugodt (?) körülmények között tudja a könyvtár az információhoz való hozzáférést biztosítani? A kölcsönzés mellett az olvasó igénybe veheti a másolatszolgáltatást, a tájékoztatást, személyes vagy online keresést, amelyek újabb kérdéseket indukálnak:

Valóban „profi” a könyvtár ezekben a szolgáltatásokban? Ismeri a forrásokat és egyenrangú partnere ügyfeleinek? A könyvtárosok a szolgáltatásokat, előzékenyen, barátságosan, teljes odaadással teljesítik?

A könyvtárban az információs írástudás nem csak elégséges, hanem magas színvonalú?

A könyvtár az információs írástudás terén gondoskodik a képzésről, előadásokat, megbeszéléseket, időközönként irodalmi és zenei műsorokat, szabadidős képzési programokat szervez. A könyvtárakban a hátrányos helyzetűeknek, munkanélkülieknek képzési lehetőségeket kínálnak, igyekeznek javítani a lakosság számítógépes írástudását, nyelvi kurzusokat szerveznek, multikulturális képzést

ajánlanak, kiállítási, kiadói tevékenységet folytatnak.

Vajon a könyvtár a közösségek és egyének igényeiből indul ki vagy saját érdekeiből? Minőségi alkalmazottakkal dolgozik a könyvtár vagy az éppen közel lévőkkel? Az egyes tevékenységei rendszerbe illeszkednek? Visszajelzéseket kap és ad-e? Rendelkezik-e stratégiával tevékenységeiben? Együttműködik-e más intézményekkel?

Hogyan is van valójában ez a dolog a könyvtárakkal és a művelődéssel? Meddő vagy kiválóan művelt terület ez? Képes a könyvtár környezetének képzésében a minőségi szolgáltatások nyújtására? Mik a hiányosságai? Lehet ezekről párbeszédet folytatni?

Végszóként egyetlen választ adhatunk, az utolsó kérdésre: minél előbb kezdenek beszélni ezekről, annál jobb. Hiszen ebben rejlik a nyilvános könyvtárak nagy esélye, amit kár volna elszalasztani.

(Prókai Margit)

Lásd még 148, 153

Olvasáskutatás

05/185

WOLFF, Katarzyna: Co z bibliotekami i czytelnictwem? Jeszcze jeden głos w dyskusji nad propozycjami Ministerstwa Kultury = Bibliotekarz. 2004. 11.no. 3-6.p.

A könyvtárak és az olvasóközönség – még egy hozzászólás a Kulturális Minisztérium előterjesztéséről folytatott vitához

Olvasásra nevelés; Olvasásvizsgálat; Olvasó

2004 augusztusának fontos dokumentuma a Nemzeti Kulturális Stratégia 2004-2013 közötti projektje, valamint „Az olvasóközönség és a könyvszektor támogatása 2004-2013 között” című nemzeti kulturális program. Ez utóbbit a vajdasági közkönyvtár-

rak igazgatói konferenciáján tárgyalták. A hozzászólásokból az derül ki, hogy a központi téma a pénz körül forog.

Legalább olyan fontos kérdés azonban a közkönyvtárak szerveződése. A könyvtárak felosztásában elterjedt a városi és vajdasági elnevezés, mindaz, ami a járási könyvtárakkal történik, éppen ennek a következménye.

Az 50 éves tapasztalattal rendelkező Könyvek és Olvasóközönség Intézete az elmúlt tízegynehány évben is az olvasás kutatásával (Olvasáskutatási Alapítvány) foglalkozott. Kár, hogy a minisztérium kezdeményezésében megalkotásában nem vette igénybe az intézet kutatásainak, publikációinak anyagait. Több olyan tanulmány is megjelent a témáról, amelyek hasznos forrásként szolgálhattak volna a stratégiai tervhez és a programokhoz.

1992 óta folyik kutatás a *könyvek hatása a társadalomra* témában, amelynek eredményei az Olvasáskutatás sorozatban jelennek meg. Az össztársadalmi kutatások mellett célzott rétegek (gimnáziumba járók, falusi lakosság) olvasási szokásait is vizsgálja az intézet.

Kiemelt szerepet kapott az egyéni könyvvásárlási szokások vizsgálata a 90-es évek közepétől kezdve. A vizsgálat szerint népszerűek az iskolai tankönyvek, a lektúr, az enciklopédikus kiadók művei, a szakkönyvek. 2002-ben az évente legalább 1 könyvet vásárlók a társadalom 1/3-át képezték (37%-ot). A falvakban ez az arány még kevesebb, 2003-ban mindössze 25% volt. Ha összeadjuk azokat, akiknek tényszerűen szükségük van könyvre és azokat, akik valóban olvasnak, a teljes társadalom felénél valamivel magasabb arányt kapunk (2002-ben ez 56%), a falvakban 2/5 rész (2003-ban 39%). Ez európai szinten középmezőnynek számító eredmény. Ennek ellenére gyakran beszélünk „krízisről”, amely sok szempontból – főként a városok és falvak közötti jelentős különbség miatt – nem alaptalan.

Az elmúlt 10 évben (1992-2002) a könyvgyűjteménnyel (ami minimum 200 kötetet jelentett) rendelkező háztartások száma arányaiban a felére csökkent 20%-ról 9%-ra, a falvakban 5%-ra esett vissza.

A közkönyvtárakba a használókat leginkább a tanuláshoz szükséges szakirodalom, az egyetemi tankönyvek, a legaktuálisabb publikációk vonzzák, amelyek a könyvpiacra nemcsak drágák, hanem kis példányszámuk miatt nehezen beszerezhetőek. Második helyen állnak a különböző témájú szakirodalmi információs igényekkel jelentkező használók.

Harmadik helyen áll a szórakozás, pihenés és a lektúr kedvelése. Gyakran megfogalmazzák a használók a terjedelemtől való igényeiket, melyre a rövidség, tömörség jellemző. A témák között az átlagosnál kedveltebb az „erőszakkal” kapcsolatos irodalom.

Hatalmas változás következett be az olvasók érdeklődésében. Jellemzően megnőtt a médiák, elsősorban az elektronikus források használókra gyakorolt hatása.

Kérdéssé vált, hogy milyen könyvtártípus alkalmas a megváltozott igények és szokások társadalmi kiszolgálására. Egy 2003-ban, a falusi 15 éves feletti lakosság körében végzett reprezentatív kutatás szerint a válaszadók 75%-a állította, hogy az év folyamán egyszer sem járt semmilyen könyvtárban. A válaszadók 1/5 válaszolta, hogy a községi vagy a közeli városi könyvtárat használja. 89%-uk csupán otthoni kölcsönzésre vette igénybe a könyvtár szolgáltatásait. Az intézmény típusával kapcsolatban a megkérdezettek 60%-a válaszolta azt, hogy a könyvtárat inkább többfunkciós, kultúrház jellegű helynek képzele.

A közkönyvtárak funkcióival kapcsolatos kérdésekre válaszul várunk. A közkönyvtárakról folyó párbeszédhez jó szívvel ajánlhatóak a Könyvek és Olvasóközönség Intézetének kutatási eredményei.

(Prókai Margit)

RAJKOVA, G.A.: Professional'noe čtenie sovremenno-go bibliotekarâ (po itogam issledovaniâ) = Bibliotekovedenie. 2004. 5.no. 63-70.p.

Milyen szakirodalmat olvasnak a mai könyvtárosok? Egy felmérés eredményei

Könyvtáros -mint olvasó; Könyvtártudományi szakirodalom; Olvasásvizsgálat

Az utóbbi évtizedben alapvetően megváltoztak a könyvtárosokkal szemben támasztott szakmai követelmények. Szaktudásuk és széles látókörük mellett egyre inkább szükségük van arra, hogy járatossá váljanak a pszichológiában, a pedagógiában, a szociológiában, a közgazdaságtanban, a jogtudományban, és az új technológiák alkalmazásával kell információt keresniük. Szükségessé vált tehát az élethosszig tartó tanulás a könyvtárakban is.

2004-ben felmérés készült arról, milyen az olvasó könyvtáros, hogyan függ össze szakmai olvasmányainak összetétele beosztásával, iskolázottságával, szolgálatban eltöltött idejével, munkahelyének típusával és földrajzi helyével. A vizsgálatban Oroszország néhány régiójának könyvtárosai vettek részt, összesen 300 kérdőív szétküldésére került sor.

A kérdőívek kilenc kérdést tartalmaztak, közülük az első három a könyvtárosok által olvasott szakirodalomra (periodikumok, tudományos monográfiák, módszertani munkák, bibliográfiák használata stb.) vonatkozott úgy, hogy a válaszadónak meg kellett határoznia, milyen hatással voltak szakmai fejlődésére az olvasottak. A 4. pont a szakirodalom használatának gyakoriságára kérdezett rá, az 5. azok után a tudományterületek után érdeklődött, amelyeket a könyvtárosoknak munkájuk során tanulmányozniuk kell. A 6-7-8. kérdés a szakirodalom beszerzési forrásaira és az olvasásra fordított időre vonatkozott, a 9. pedig a mai könyvtári rendszerben elvégezhető továbbképzések iránt érdeklődött. Egy második kérdéssor arra volt kíváncsi, szükségesnek tartják-e a megkérdezettek az élet-

hosszig tartó tanulás rendszerbe szervezett kialakítását az adott könyvtárban – régióban – Oroszország egészében.

A kérdőíveket kilenc régió különböző típusú könyvtárainak 212 könyvtárosa töltötte ki, többek között 15 felsővezető, 72 középvezető, 57 főkönyvtáros és vezető bibliográfus, 47 beosztott könyvtáros és bibliográfus. A megkérdezettek 87,7 százaléka felsőfokú, 9 százaléka középfokú szakirányú végzettséggel rendelkezett, a legtöbben már mintegy 21-25 évet töltöttek el a szakmában.

A felmérés eredményei szerint a könyvtárosok által legolvasottabb lapok közé a központi szakmai periodikumok tartoznak (Biblioteka, Bibliotekovedenie, Naučnye i Tehničeskije Biblioteki), néhányan megjelölték a helyi szakmai lapokat és a pedagógiai, pszichológiai művészeti, irodalomtudományi szakfolyóiratokat is. A szakmai lapokkal való elégedettség a válaszadók könyvtárban betöltött funkciója és pozíciója függvényében más és más. A kérdőív következő kérdéseire adott válaszokból kiderül, hogy a könyvtárosok a saját szakmájukkal kapcsolatos információszerzésben a folyóiratok mellett leginkább a nemzeti és regionális könyvtárak által kiadott módszertani és bibliográfiai műveket használják, ugyanakkor nagyon sokan jelezték: e kiadványok nem mindig naprakészek, és kevés példány készül belőlük. A szakirodalom használatának gyakoriságára vonatkozó kérdésre 69,8 százalék válaszolta, hogy ez a szükségességtől függ, 12,3 százalék ritkán használja ezeket, a többiek gyakran.

Az olvasott szakirodalom tematikájával kapcsolatban természetesen a legtöbben a könyvtárügyet tették első helyre (72,2%), a második helyre a pszichológia (42,2%), a harmadikra a pedagógia (32,1%) került, de sokan tartották fontosnak a menedzsment- és marketingügyet, a szociológiát, az ökológiát, a közgazdaságtant, a jogot és a számítógépes szakirodalmat.

A szakirodalom beszerzési helyére vonatkozó kérdésre adott válaszban a legtöbben (97,6%) saját

munkahelyüket jelölték meg, a válaszadók fele internetes forrásokra is hivatkozott. Nagyon kevesen említették viszont a könyvtárközi kölcsönzés lehetőségeinek kihasználását (a 212 megkérdezettből mindössze 37 szakember). Az olvasás idejének 167 fő a saját munkaidejét jelölte meg, 112 fő otthon és a munkahelyén egyaránt olvas szakirodalmat, 29 fő ezt kizárólag szabadidejében teszi.

A megkérdezettek többsége szakmai fejlődésének legjobb útját a szakirodalom tanulmányozásában látta, többen említették még a könyvtárakban folyó továbbképzéseket, a konferenciákat, szemináriumokat, gyakorlatokat, tréningeken való gyakori részvételt is.

Az élethosszig tartó tanulás rendszerbe szervezett kialakítására vonatkozó kérdésre több érdekes ötlet érkezett (távoktatás, regionális oktatási központok létrehozása, tapasztalatcserére alkalmas honlapok létrehozása a nemzeti könyvtárakban stb.), a kérdést azonban sajnos a válaszadók mintegy fele figyelmen kívül hagyta: nem akart válaszolni vagy nem voltak előremutató, előrevivő ötletei.

(Hangodi Ágnes)

Használók képzése

05/187

LINDSAY, Elizabeth Blakesley: Distance teaching : Comparing two online information literacy courses = J.Acad.Lib. 30.vol. 2004. 6.no. 482-487.p. Bibliogr. a jegyzetekben.

Távoktatás. Két online információs jártassági kurzus összehasonlítása

Használók képzése -felsőoktatásban; Online információkeresés; Távoktatás

Két aszinkron online információs jártassági kurzust hasonlítottak össze egy vizsgálat során az ACRL információs jártassági normatívái figyelem-

bevételével. A LIBS 150 a University of Maryland University College (UMUC) keretében zajló program; a GenEd 300 a Washington State University-n (WSU) folyik. Az UMUC-on 22 szak működik, a hallgatók között jelentős a hadseregben szolgálók és a tanulás mellett teljes munkakörben foglalkoztattak, illetve családot fenntartók aránya, a hallgatók átlagéletkora 33 év (szemben az egyetemeken szokásos 21 évvel). A WSU-n távoktatás is folyik (Distance Degree Program, DDP), korszerű technikai eszközök segítségével. A távoktatásba bekapcsolódó hallgatók átlagéletkora 36 év (szemben a WSU-n szokásos 25 évvel).

A LIBS 150 program csak online módon zajlik, az UMUC által kifejlesztett szoftvercsomag segítségével. Az oktatás során a különböző információ típusokról, az információkeresésről és az információforrások értékeléséről kapnak a tanulók ismereteket, legnagyobb részben önálló olvasás és gyakorlatok során. A feladatokat elektronikus levélben kapják meg, és saját ütemezésben végezhetik el. A program tesztvizsgával és egy kutatás elvégzésével zárul. A vizsgák online módon folynak. Egy-egy kurzus keretében 100 hallgatót képeznek ki, évente 1500-2000-et. Az oktatók bizonyos mértékig szabad kezet kapnak az ellenőrző kérdések és gyakorló feladatok összeállításában.

A Gen Ed 300 program standard része online, speciális (szakterületekkel kapcsolatos) része könyvtáros oktatók bevonásával folyik. A távoktatásban részt vevőknek a program elvégzése csak ajánlott. A program több részre tagolódik: áttekinti a kutatás menetét, a tervezéstől az eredmény értékeléséig és idézéséig; eközben a hallgatók annotált bibliográfiát állítanak össze egy őket érdeklő témáról. Lezárásként a hallgatókkal az információs jártasságról és a kurzus során szerzett tanulási tapasztalataikról esszét íratnak. Egy-egy oktatóra maximum 20 hallgató jut. Teljesítményük értékelésében jelentős momentum, hogyan tudnak együttműködni.

A tanterv mindkét helyen az ACRL (a főiskolai és tudományos könyvtárak egyesülete) információs jártassági normatíváin alapul. A Gen Ed 300 valamivel szorosabban kapcsolódik a normatívákhoz és teljesítménymutatókhoz (a szükséges információk jellege és mennyisége). A LIBS 150 az információigény meghatározására és a keresési folyamattal kapcsolatos aktív tanulásra összpontosít. Az információforrások értékelését a Gen Ed 300 az elvégzett munkáról szóló jelentéssel és a további kutatásokról szóló tervvel oldja meg, míg a LIBS 150 a kutatás menetéről, a felhasznált eszközökről és forrásokról szóló naplót választotta erre a célra. Mindkét kurzus foglalkozik a plágium és az idézés kérdésével. A LIBS 150 keretében az oktatók önálló programjai során sokan foglalkoznak a szűrés, az etikus eljárás, a szerzői jog stb. kérdéseivel. Mindkét kurzus moduláris jellegű és szöveges tananyagokon alapszik, nem tartalmaz multimédiás elemeket. A legfontosabb különbség a diák-diák és a diák-oktató interakcióban, a tanulási tevékenységek megtervezésében és szakaszolásában, és a tanulmányokat lezáró követelményekben van.

A hallgatóknak a tanulási szoftver használatához, azaz az instrukciók követéséhez megfelelő számítógépes jártassággal kell bírniuk. Az induló szakaszban több segítséget igényelhetnek. Az ilyen típusú oktatás során hátrányos helyzetbe kerülhetnek azok, akik írás-olvasási nehézségekkel küszködnek. Az online tanulás mindenképpen kedvez azoknak, akik munka mellett tanulnak, és azoknak, akik segítséggel élnek. Az utóbbiak speciális igényeit fokozottan figyelembe kell venni az online oktatás megtervezésénél.

(Hegyközi Ilona)

05/188

KIPNIS, Daniel G. – CHILDS, Gary M.: Educating Generation X and Generation Y : Teaching tips for librarians = Med.Ref.Serv.Q. 23.vol. 2004. 4.no. 25-33.p. Bibliogr. 14 tétel.

Tippek az X és a Y generáció (azaz az 1965 és 1981 között, valamint az 1982 után születettek) oktatásához könyvtárosok számára

Használók képzése -felsőoktatásban

[A forrás-folyóirat az alábbi címen szerezhető be: HAWORTH DOCUMENT DELIVERY CENTER, Haworth Press, Inc., 10 Alice Street, Binghamton, N. Y. 13904]

Az X generáció (az 1965 és 1981 között születettek) és az Y generáció (az 1982 után születettek) sajátos tanulási szokásokkal bír: egyéni bánásmódot igényel, csoportban szeret dolgozni, a tanórát „társadalmi eseménynek” tekinti, aktívan foglalkoztatni kell, változatosságra és szórakoztatásra vágyik, gyakorlatias ismereteket, a piacon jól értékesíthető készségeket és friss információkat vár el. Az ezekhez a generációkhoz tartozó fiatalok többnyire jobban boldogulnak az információtechnológiával, mint a tanáraik, ezért a használóképzésben a szokásostól eltérő technikákat igényelnek. Két orvosi egyetemi könyvtáros ehhez ad néhány tippet.

1. Mutatkozzunk be! Mondjuk el, hol végeztünk, milyen fokozatokat szereztünk. Éreztessük, hogy képzett és tapasztalt tanárok vagyunk. Keltsünk bizalmat, és bátorítsuk a hallgatókat, hogy kérdezzenek.
2. Kötődjünk a valósághoz! Ismertessük a foglalkozás célját, mondjuk el, hogy miért fontos a hatékony keresés elsajátítása a jövőre nézve. A személyes motiválás, valós helyzetek és pozitív példák bemutatása hasznos lehet.
3. Tervezzünk vonzó szóróanyagokat, online segédleteket és prezentációkat! Egy átlagos hallgató csak tíz százalékát jegyzi meg annak, amit olvas, de 20-30%-át annak, amit lát. Folyamatos

szöveg helyett képekkel és képernyő-felvételekkel gazdagon illusztrált segédanyagokat készítünk. A keresési technikák bemutatásához rövid online útmutatót készíthetünk, ehhez rendelkezésre állnak a megfelelő szoftverek.

4. „Dobjunk be” egy kis humort! Erre jó alkalom például, amikor a rövidítések feloldásához érkezünk.
5. Emeljük ki, hogy az adatbázisoknál vannak testreszabható szolgáltatások! Ezt (például témafigyelés, automatikus értesítés) mindkét generáció nagyon értékeli.
6. A feladatokat csoportoknak adjuk ki! Mindkét korcsoport szeret teamben dolgozni, jobban bíznak ugyanis társaikban, mint a tanáraikban. A közös tanulásra mód nyílik például a keresési stratégia közös kialakításánál, a kereső-kifejezések kiválasztásánál, a „hogyan tovább” kérdés eldöntésénél, a találatok értékelésénél.
7. Legyünk rugalmasak! Adjunk lehetőséget arra, hogy a feladatot vagy annak egy részét a hallgatók maguk válasszák meg. Vegyük tekintetbe, hogy a szabályokra fittyet hányanak. Ismertesük viszont a plágium, az eredeti művek és a felhasználás kérdéskörét, ezek a fiatalok ugyanis a fájl-megosztás és a „kivág-beilleszt” világában szocializálódtak.
8. Legyünk korrektek! Becsületesen mondjuk meg, ha valamit nem tudunk. Jelezzük, hogy utánanéznünk, és térjünk is vissza rá.
9. Szerezzünk magunknak tekintélyt, de maradjunk barátságosak! Ez a megszólításnál kezdődik, válasszunk olyat, amely mindkét félnek megfelel. Kerüljük a fegyelmézést. Szoftvereszközökkel meg tudjuk akadályozni, hogy a hallgatók óra alatt levelezzenek vagy cseteljenek, de akár ki is kapcsolhatjuk velük a képernyőt a bemutató idejére.
10. Ajánljuk fel segítségünket a továbbiakra! A képzés végeztével feltétlenül említsük meg, hogyan és milyen csatornákon kaphatnak segítséget munkájukhoz. Ezek közül maguk választhat-

nak, ez kedvükre lesz majd. Vegyük tekintetbe, hogy a fiatalok megkeresés esetén azonnali visszajelzést és minél előbbi támogatást igényelnek.

(Hegyközi Ilona)

05/189

COSTELLO, Barbara – LENHOLT, Robert – STRYKER, Judson: Using blackboard in library instruction : Addressing the learning styles of Generations X and Y = J.Acad.Librariansh. 30.vol. 2004. 6.no. 452-460.p. Bibliogr.

A Blackboard szoftver alkalmazása a használók képzésében. Az X és az Y generáció tanulási stílusához igazodva

Egyetemi könyvtár; Használók képzése -felsőoktatásban; Oktatás -számítógéppel; Szoftver

Korábbi felmérések szerint a mostani egyetemi/főiskolai hallgatók jellegzetes tanulási stílussal rendelkeznek. A legtöbb hallgató kutatását az interneten kezdi, a könyvtári forrásokat távolról használja, és azt várja, hogy a webes könyvtári források a relevancia sorrendjében jelenjenek meg, ahogy a keresőgépekkel nyert találatoknál ezt megszokták. A könyvtárhasználati képzésnek idomulnia kell az új tanulási stílushoz. A Blackboard nevű oktató szoftver az egyik olyan eszköz, amely az egyetemi könyvtárosok segítségére lehet a „net” generáció igényeinek kielégítésében. A Stetson Egyetemen ezt a szoftvert használták a könyvtárhasználati oktatás során négy hallgatói csoportban. A résztvevők hasznosnak ítélték az így nyert ismereteket, amelyek révén kutatómunkájuk hatékonyabbá vált. Az egyetemi könyvtárosoknak továbbra is keresniük kell annak módját, hogyan tudják eredményesebben végezni a könyvtárhasználati képzést, amelynek során az információtechnológiai eszközökre és az oktatókkal való együttműködésre támaszkodhatnak.

(Autoref. alapján)